

NORGES HØYESTERETT

Den 28. februar 2018 avsa Høyesterett dom i

HR-2018-389-A, (sak nr. 2017/1930), straffesak, anke over dom,

I.

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Mari Gjersøe)

mot

A (advokat Arne Gunnar Aas)

II.

A (advokat Arne Gunnar Aas)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Mari Gjersøe)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Noer**: Saken gjelder straffutmåling for uaktsomt bildrap.
- (2) A ble 24. februar 2017 satt under tiltale for overtredelse av straffeloven 2005 § 281 om uaktsom forvoldelse av en annens død.
- (3) Ved Tønsberg tingretts dom 14. juni 2017 ble han dømt etter tiltalen til en straff av fengsel i ni måneder og fratatt førerkortet i fire år. Dommen har slik domsslutning:

"1. A, født 00.00.1977, dømmes for overtredelse av straffeloven § 281 og vegtrafikkloven § 31 første ledd jf. § 3, sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a til fengsel i 9 – ni – måneder.

2. **A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale oppreisningserstatning til**
- a) **B med kr. 125.000,- – etthundreogfemogtyvetusen kroner 00/100-.**
- b) **C med kr. 125.000,- – etthundreogfemogtyvetusen kroner – 00/100-.**
3. **A fradømmes i medhold av vegtrafikkloven § 33 nr. 1 retten til å føre førerkortpliktig motorvogn for en periode på 4 – fire – år. Til fradrag i tapsperioden går den tid hans førerkort har vært beslaglagt av politiet. Han må avlegge full ny prøve før han på nytt kan erverve førerett for førerkortpliktig motorvogn."**

(4) A anket til Agder lagmannsrett, som i dom 17. oktober 2017 reduserte straffen til fengsel i seks måneder. Dommen har slik domsslutning:

"I tingrettens dom, domsslutningen pkt 1, gjøres den endring at straffen settes til 6 – seks – måneder fengsel."

- (5) Påtalemyndigheten har anket til Høyesterett over straffutmålingen og har lagt ned påstand om en straff av fengsel i ett år. A motanket over straffutmålingen.
- (6) *Mitt syn på saken:*
- (7) A er 41 år gammel. Han hadde på ulykkestidspunktet arbeidet som yrkessjåfør i snaut ti år.
- (8) Den 15. september 2016 skulle han tømme et lass med jord ved -----veien på X. Lastebilen var om lag 7,5 meter lang og 2,5 meter bred, og veide med last om lag 32 tonn.
- (9) A kjørte vestover på -----veien og passerte Y skole. Langs veien går det her en gang- og sykkelvei. Tømmeplassen lå om lag 500 meter fra skolen. Veien og den parallelle gang- og sykkelveien går over en lang og forholdsvis rett strekning, og tømmeplassen lå langs gang- og sykkelveien.
- (10) A tok av til høyre på en avkjørsel fra -----veien og kjørte inn på gang- og sykkelveien. Han fulgte denne 53 meter tilbake i samme retning som han hadde kommet fra. Deretter satte han bilen i revers og begynte umiddelbart å rygge på skrå inn på jordet der lasten skulle tømmes. Om lag 3 sekunder seinere skjedde ulykken.
- (11) D var 11 år gammel og på vei til skolen. Hun kom syklende vestfra på gang- og sykkelveien, som hellet slakt mot lastebilen. Det var god sikt fra lastebilen i den retningen hun kom.
- (12) Det er usikkert nøyaktig hva som skjedde, men på det rene at D befant seg bak lastebilen da den stanset og begynte å rygge. Ryggingen skjedde med en hastighet på 7 km/t. D ble påkjørt og døde umiddelbart.
- (13) Straffeloven § 281 rammer den som uaktsomt forvolder en annens død. Strafferammen er fengsel i 6 år. Lagmannsretten kom til at A handlet grovt uaktsomt og utmålte straffen til fengsel i seks måneder. Jeg er enig i at A handlet grovt uaktsomt, men har kommet til et noe annet resultat når det gjelder straffutmålingen.

- (14) Grov uaktsomhet foreligger "dersom handlingen er svært klanderverdig og det er grunnlag for sterk bebreidelse", jf. straffeloven § 23 andre ledd.
- (15) Domfellelsen av A bygger på at han ikke sørget for å ha klar bane bak lastebilen før han startet å rygge på gang- og sykkelveien.
- (16) Lastebilen hadde ikke speil med utsikt gjennom bakruta, siden lasteplanet stengte utsikten. Det var imidlertid ryggekamera i bilen. Det slår seg på automatisk når lastebilen settes i revers, men bildet kommer først opp etter tre til fire sekunder. Ryggekameraet kunne også slås på manuelt. I tillegg var det tre sidespeil på hver side, men disse hadde en betydelig blindsoner bak bilen.
- (17) A så ikke jenta før påkjørselen. Hadde han ventet og sett i ryggekameraet, ville han ha oppdaget henne. Det uaktsomme er at han ikke kontrollerte dette, samtidig som han heller ikke sjekket sidespeilene med jevne mellomrom før ryggingen for å sjekke om det kom syklende eller gående bakfra.
- (18) Jeg har som nevnt kommet til at uaktsomheten er grov, og viser til at situasjonen var ekstraordinær og krevde at sjåføren var særlig observant og skjerpet. Jeg har særlig vektlagt seks forhold:
- (19) Kjøringen foregikk på *en gang- og sykkelvei*, hvor det i utgangspunktet er forbudt for biler, jf. forskrift om kjørende og gående i trafikk § 4 nr. 1. Det sier seg selv at den som kjører på en gang- og sykkelvei, må opptre forsiktig. Man må regne med at myke trafikanter ferdes langs veien, og at de på sin side opptrer ut fra at det ikke vil være kjøretøy der.
- (20) Kjøringen foregikk med en *tung lastebil*. Feil manøvrering kan gjøre stor skade. Å føre slike doninger krever særlig forsiktighet. I tillegg var A *yrkessjåfør*. Aktsomhetskravet er skjerpet for yrkessjåfører i tunge biler, jf. Rt-2002-709 på side 712.
- (21) Den som *rygger*, må dessuten være ekstra påpasselig. Det må kreves at sjåføren ved bruk av ryggekamera og speil eller på andre måter forsikrer seg om at det er trygt bakover, jf. Rt-2002-1556 på side 1557.
- (22) Gang- og sykkelveien var om lag 2,5 meter bred, slik at *lastebilen fylte hele veien*. Samtidig helte veien svakt mot bilen, slik at syklende kunne komme i god fart. Selv om det var lang sikt fram til lastebilen, måtte sjåføren ta i betraktning at det ikke var noen umiddelbar "rømningsvei" for en syklist som befant seg bak bilen.
- (23) Ryggingen fant sted *ikke langt fra en barneskole*, noe A var klar over. Klokka var 08.09 om morgenen, om lag et kvarter før skolestart. Det var dermed grunn til å regne med at det kunne være barn på veien.
- (24) Det finnes ingen direkte sammenlignbare saker i Høyesteretts praksis. Jeg nevner noen avgjørelser som kan gi noe veiledning for straffenivået.
- (25) I Rt-1990-562 ble straffen fengsel i 10 måneder for en person som kjørte forbi en skolebuss som var på vei i motsatt retning, og som hadde stoppet for å slippe av passasjerer. Veien var svært smal. Sjåføren holdt en fart på minst 40 km/t da han passerte

bussen, mens han ifølge retten burde ha holdt gangfart. En gutt som kom ut i veien, ble påkjørt og drept.

- (26) I Rt-1991-1477 satte Høyesterett straffen til fengsel i åtte måneder for en person som hadde kjørt bil med delvis tilisede vinduer og vært uoppmerksom da han lette etter en tobakkspakke på gulvet. Han visste at det på den tiden brukte å være både gående og syklende på veien. En person ble påkjørt og døde. Ved straffutmålingen ble det lagt "ikke ubetydelig vekt" på at domfelte unnlot å stoppe etter ulykken.
- (27) I Rt-2002-709 ble straffen fengsel i 60 dager for en fører av lastebil som hadde tilsidesatt "grunnleggende krav til enhver sjåfør, et krav som skjerpes for yrkessjåfører i tunge biler", jf. dommen side 712. Han hadde kjørt til tross for at han var trøtt og sliten på grunn av blant annet stor arbeidsbelastning og lite mat. Han sovnet bak rattet og kolliderte med en bil hvor føreren omkom.
- (28) I Rt-2002-1556 satte Høyesterett straffen til 60 dager fengsel for en fører av en lastebil som rygget uten å forsikre seg om at det var trygt bakover. Han hadde sett bak bilen før han startet ryggingen, men fortsatte så i minst 20 meter i en hastighet som "ikke var spesielt lav", uten å undersøke på nytt og med en betydelig blindsoner bak bilen. Kjøringen skjedde utenfor et lagerbygg hvor det daglig foregikk lasting og lossing både med privatbiler og vogntog. En person ble påkjørt og drept.
- (29) Rt-2014-129 var en ankeutvalgssak, som er av mindre vekt enn en dom fra Høyesterett, men som jeg likevel finner grunn til å nevne. Her hadde lagmannsretten satt straffen til fengsel i ett år og ni måneder, hvorav seks måneder betinget, for et tilfelle av høyst uforsvarlig og uvettig kjøring som førte til dødsulykke. Straffen omfattet også et tilfelle av legemsbeskadigelse. Sjåføren hadde holdt 90 km/t i en 50-sone og vært uoppmerksom til tross for at det var tettbygd strøk og trafikk i begge retninger. Ankeutvalget fant det klart at det ikke var noe åpenbart misforhold mellom straffen og de overtredelsene dommen gjaldt.
- (30) Av disse sakene, er Rt-2002-1556 mest sammenlignbar ved at den også gjelder rygging. Vår sak er likevel grovere på grunn av at kjøringen skjedde på gang- og sykkelvei i nærheten av en skole like før skolestart, og at A ikke gjorde noe for å forsikre seg om at det ikke var hindringer bak bilen.
- (31) Ut fra den praksis jeg har gjennomgått, og de spesielle omstendighetene i saken, er jeg kommet til at utgangspunktet for straffutmålingen her må være fengsel i oppunder 8 måneder.
- (32) I skjerpende retning legger jeg en viss vekt på at domfelte i 2012 ble dømt for kjøring i påvirket tilstand til en straff av fengsel i 18 dager.
- (33) Ved straffutmålingen må det dessuten tas hensyn til at domfelte har eneomsorgen for en sønn på 14 år med særlige behov, jf. til sammenligning Rt-2015-693 og Rt-2011-1744 avsnitt 28. Gutten bodde tidligere i fosterhjem etter at moren mistet omsorgen for ham, men flyttet til faren kort tid før ulykken etter at fosterfamilien sa opp avtalen.
- (34) Alt i alt mener jeg da at straffen passende bør settes til fengsel i åtte måneder hvorav tre måneder gjøres betinget av hensyn til de særlige forhold knyttet til omsorgsansvaret for

sønnen.

(35) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 8 – åtte – måneder, hvorav 3 – tre – måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven § 34.

(36) Dommer **Bergsjø:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(37) Dommer **Kallerud:** Likeså.

(38) Dommer **Webster:** Likeså.

(39) Dommer **Endresen:** Likeså.

(40) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 8 – åtte – måneder, hvorav 3 – tre – måneder gjøres betinget med en prøvetid på 2 – to – år, jf. straffeloven § 34.

Riktig utskrift bekreftes: